

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૨૧૧૪૯/૨૦૦૫

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તીઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો	

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
	પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	
૫	શું આ ચુકાદાને સિવિલ જજના ધ્યાન પર મૂકવાનો છે?	

કે.આર. એજ્યુકેશન એન્ડ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ પ્રમુખ મારફતે ...અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને ૩ ...સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.જી.પી. શ્રી રાકેશ પટેલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ – ૪ તરફે ડી.એસ. દ્વારા રૂલ બજાવેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી જયંત પટેલ

તારીખ: ૧૬/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર દ્વારા આ પિટિશન દ્વારા શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ એનેક્સર-એ અને બી પરના હુકમો કે જેના દ્વારા અરજદારની શાળાને વિજ્ઞાન પ્રવાહ, ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળા (જે હવે પછી સંબંધિત 'શાળા' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) માં રૂપાંતરિત કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી નથી, તેને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે યોગ્ય રિટની માંગ કરવામાં આવી છે. અરજદારે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ અરજી મુજબ ગ્રાન્ટ છૂટી કરવા માટે સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવાની પણ અરજ કરેલ છે.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એ જણાય છે કે અરજદારે શાળા શરૂ કરી છે અને અરજદારની શાળા જૂનાગઢ શહેરના જોષીપુરા વિસ્તારમાં આવેલી છે. શરૂઆતમાં અરજદાર દ્વારા ગ્રાન્ટની સુવિધા માટે અરજી કરવામાં આવી હતી, પરંતુ ત્યારબાદ અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળાઓ દ્વારા આગ્રહ કરવામાં આવતા, એક બાંયધરી આપવામાં આવી હતી કે અરજદાર કોઈ ગ્રાન્ટનો દાવો કરશે નહીં. ત્યારબાદ, શાળા શરૂ કરવા માટેની પરવાનગી તારીખ ૨૫.૦૫.૧૯૯૮ ના હુકમ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હતી. અરજદારે ત્યારબાદ તારીખ ૧૧.૦૪.૨૦૦૦ અને ૨૮.૦૫.૨૦૦૦ ના રોજ અરજીઓ કરીને શાળાને ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવા માટે અરજી કરી, કારણ કે અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સરકારે આવી શાળાઓને નોન-ગ્રાન્ટેડ શાળાઓમાંથી ગ્રાન્ટેબલ શાળાઓમાં

રૂપાંતરિત કરવાની પરવાનગી આપી હતી. આવી પરવાનગી શરૂઆતમાં તારીખ ૧૯.૦૭.૨૦૦૦ ના હુકમ દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અરજદારને જાણવા મળ્યું કે વર્ષ ૨૦૦૧-૨૦૦૨ માં, સરકારે લગભગ ૪૭ શાળાઓને નોન-ગ્રાન્ટેડ શાળાઓમાંથી ગ્રાન્ટેબલ શાળામાં રૂપાંતરિત કરવાની પરવાનગી આપી હતી અને તેથી, અરજદારે આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૭૯૫/૨૦૦૩ દાખલ કરી અરજદાર શાળાને ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવામાં આવે તેવો નિર્દેશ માંગ્યો હતો. સદર પિટિશનમાં, આ કોર્ટે તારીખ ૦૯.૧૨.૨૦૦૩ ના હુકમ દ્વારા ભેદભાવના પાસાને ધ્યાનમાં રાખીને, જો કોઈ હોય તો, આ બાબત પર પુનર્વિચાર કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. રાજ્ય સરકાર દ્વારા એકવાર આ બાબત પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને વાદગ્રસ્ત હુકમ એનેક્સર-એ તારીખ ૧૧.૦૫.૨૦૦૪ સાથે વંચાણે લીધેલ હુકમ એનેક્સર-બી તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૦૫ દ્વારા, અરજદારની આવી અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ શાળામાં રૂપાંતરિત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી ન હતી. આ સંજોગોમાં, આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની પિટિશન છે.

૩. મેં અરજદાર તરફે વકીલ શ્રી એમ.પી. પ્રજાપતિ અને સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ તરફે એ.જી.પી. શ્રી રાકેશ પટેલને સાંભળ્યા છે.

૪. જો સંબંધિત સમયે અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંધધરીના આધારે પિટિશન પર વિચાર કરવામાં આવે કે તેઓ ભવિષ્યમાં ગ્રાન્ટનો દાવો

કરશે નહીં અને તેના આધારે, પરવાનગી આપવામાં આવી હતી, તો સામાન્ય સંજોગોમાં, અરજદારની શાળાને ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવા માટે આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ નિર્દેશ જારી કરી શકાય નહીં. જોકે, એવું જણાય છે કે અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, અગાઉ નોન-ગ્રાન્ટેડ હોય તેવી અમુક શાળાઓને ગ્રાન્ટેબલ શાળાઓમાં રૂપાંતરિત કરવાની પરવાનગી આપવાની નીતિ સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી અને અરજદારનો કેસ એવો હતો કે સરકારની કાર્યવાહીમાં ભેદભાવ હતો, ભેદભાવનું કારણ સાચું છે કે નહીં તે અંગે આ બાબત પર વધુ વિચાર કરવાની જરૂર પડી શકે છે.

૫. રાજ્ય સરકારે તમામ નાગરિકો સાથે સમાન વર્તન કરવું જોઈએ તે પાસા પર કોઈ બીજો અભિપ્રાય હોઈ શકે નહીં. જોકે, આવા સિદ્ધાંતને સંપૂર્ણપણે લાગુ કરી શકાય નહીં, કારણ કે તર્કસંગત આધાર પર વ્યાજબી તફાવત દ્વારા, અલગ સારવાર આપી શકાય છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા સહાય પૂરી પાડવાની બાબતમાં સમાન માપદંડો લાગુ પડશે, પરંતુ તે તર્કસંગત અને બુદ્ધિગમ્ય તફાવત પર હોવા જોઈએ. જો ૧૦૦% સમાનતા હોય અને નીતિમાં કોઈ ફેરફાર ન હોય, તો સમાન વર્તન આપવું જરૂરી છે.

૬. શિક્ષણ ક્ષેત્રે શાળાને ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવાની બાબતમાં, નીતિ, જો કોઈ હોય તો, તે સ્થાન, શાળાઓની ઉપલબ્ધતા, વિસ્તારમાં શાળાની જરૂરિયાત અને અન્ય પ્રાસંગિક પાસાઓના આધારે ગણી શકાય. હાલના કેસમાં,

સામાવાળા નં. ૧ વતી દાખલ કરવામાં આવેલા એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાયમાં પેરા
નં. ૬ માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે,

"૬. તે ઉપરાંત એ નોંધવું જરૂરી છે કે ૩૦મી જૂન ૧૯૯૯
ની વર્તમાન નીતિની વિગતોને ધ્યાનમાં લેતા,
એકબીજાની નજીકમાં વધુ ચોક્કસ કહીએ તો
એકબીજાથી ૧૦ કિમીના પરિઘમાં આવેલી કોઈપણ
શૈક્ષણિક સંસ્થાને વિજ્ઞાન પ્રવાહ માટે ગ્રાન્ટ-ઇન-
એઇડનો લાભ આપી શકાય નહીં. તેથી નમ્રતાપૂર્વક રજૂ
કરવામાં આવે છે કે જૂનાગઢ શહેરના વિસ્તારમાં કુલ ૩
ગ્રાન્ટેબલ સંસ્થાઓ ચાલી રહી છે જે વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં
શિક્ષણ આપે છે. તેથી નમ્રતાપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે
કે પહેલેથી જ ૩ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓને ગ્રાન્ટ-ઇન-
એઇડની સુવિધા આપવામાં આવી છે તે હકીકતને
ધ્યાનમાં રાખીને વધુ એક શૈક્ષણિક સંસ્થાને વધારાની
પરવાનગી આપવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી. તેથી,
પિટિશનના એનેક્ષર-એ અને બી પરના વાદગ્રસ્ત હુકમો
યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે અને મન
લગાવ્યા પછી અને હાલના કેસ માટે સુસંગત હોય તેવા

તમામ સંબંધિત પરિબલોને ધ્યાનમાં લઈને યોગ્ય રીતે
પસાર કરવામાં આવ્યા છે."

૭. ઉપરોક્ત દર્શાવે છે કે જૂનાગઢ શહેરના વિસ્તારમાં ૩ ગ્રાન્ટેબલ સંસ્થાઓ ચાલી રહી છે, જે વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં શિક્ષણ આપે છે. અરજદારનો એવો કેસ નથી કે જૂનાગઢ શહેરના ૧૦ કિમીના પરિઘ વિસ્તારની અંદર એ જ વિસ્તારમાં કોઈપણ નોન-ગ્રાન્ટેડ શાળાને રૂપાંતર માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હોય. તેથી, જ્યારે અરજદાર દ્વારા એવો કોઈ કેસ દર્શાવવામાં આવ્યો નથી કે જૂનાગઢ શહેરના ૧૦ કિમીના પરિઘ વિસ્તારમાં અગાઉ નોન-ગ્રાન્ટેબલ હોય તેવી કોઈપણ શાળાને ગ્રાન્ટેબલ તરીકે રૂપાંતર માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હોય, ત્યારે ભેદભાવનું કારણ જે ચર્ચા કરવા માંગવામાં આવ્યું છે, તે સ્વીકારી શકાય નહીં.

૮. વધુમાં, વાદગ્રસ્ત હુકમમાં, એ પાસાનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે કે માત્ર કેટલીક અન્ય શાળાઓને રૂપાંતર માટે પરવાનગી આપવામાં આવી છે, માત્ર આવા કારણસર, પરવાનગી આપી શકાય નહીં. હુકમમાં વપરાયેલી ભાષા ઉપર ઉલ્લેખિત એક્ઝિડેવિટ-ઈન-રિપ્લાયના ભાગ દ્વારા પૂરક બને છે. જો કોઈ શાળાને એવા વિસ્તારમાં રૂપાંતર માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હોય જ્યાં પૂરતી સંખ્યામાં ગ્રાન્ટેબલ શાળાઓ ન હોય, તો અરજદાર સમાનતાનો દાવો કરી શકે નહીં. જો સ્થાન અને અન્ય ગ્રાન્ટેબલ શાળાઓની ઉપલબ્ધતા સહિત તમામ બાબતોમાં કેસ સમાન હોય તો જ સમાન વર્તનનો દાવો કરી શકાય છે, પરંતુ જો

સ્થાન, સંબંધિત વિસ્તારોમાં ગ્રાન્ટેબલ શાળાઓની ઉપલબ્ધતામાં તફાવત હોય, તો સમાન વર્તન માટે સમાનતાનો દાવો કરી શકાય નહીં, જે અરજદાર તરફથી રજૂ કરવા માંગવામાં આવેલ છે.

૯. મારા મતે, જો ઉપરોક્ત એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાયની વિગતોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તો ભેદભાવનું કારણ ભાગ્યે જ સ્વીકારી શકાય. વધુમાં, અગાઉ અવલોકન કર્યા મુજબ, જ્યારે પરવાનગી આપવામાં આવી હતી તે સમયે અરજદાર દ્વારા ગ્રાન્ટનો દાવો ન કરવાની બાંધધરી આપવામાં આવી હતી, ત્યારે અરજદાર અન્યથા કોઈપણ સંજોગો અથવા સરકારની નીતિને ધ્યાનમાં લીધા વિના રાજ્ય સરકાર દ્વારા અરજદારની શાળાને ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવી જોઈએ તેવો અધિકાર તરીકે દાવો કરી શકે નહીં.

૧૦. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, એવું કહી શકાય નહીં કે સત્તાધિકારીનો શાળાને ગ્રાન્ટેબલ તરીકે રૂપાંતરિત કરવાની પરવાનગી નકારવાનો નિર્ણય કોઈપણ દખલની માંગ કરે છે. તેથી, અરજદારને કોઈ રાહત આપી શકાય નહીં. તેથી, પિટિશન કાઢી નાખવામાં આવે છે. રૂલ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(જયંત પટેલ, ન્યાયમૂર્તી)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.